СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 255. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 11-го грудня 1942. No. 255. Jersey City, N. J., Friday, December 11, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КАРАЮТЬ ЗА НАКОПИЧУВАННЯ КАВИ

НЮ ЙОРК. — Власти почали нагінку на тих осіб, котрі накопичують в себе касу, або котрі давніше накопичили більші засоби кави, а не зголосили тих засобів в часі одержування пайкових карточок. Суд признав винуватими накопичування шістьох власників ресторанів з ріжних дільниць Ню Йорку. Їм за кару тепер обмежать пайки кави, а деяким зовсім відберуть. Це перша кара, а коли зловлять щераз на накопичуванні, то тоді наложуть більші кари, до тюрми включно. Перші кари накладатиме бюро заряду цін.

СЕНАТОРИ ТАВРУЮТЬ ЦЕНЗУРУ.

ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом юридичних справ зізнавав голова федерального цензурового бюра, Байрон Прайс. Сенатори його випитували, яким чином він запровадив цензуру листів в Сієтл, Ваш., що йдуть з Америки до Аляски і навпаки? Така цензура не має леґального оправдання, говорили сенатори. Прайс відповідав, що за леґальним оправданням треба шукати в федеральним департаменті судівництва. Він у загальних словах пояснював, що в часі війни президент має надзвичайні права, при помочи яких він має охороняти інтереси краю. Наступного тижня будуть відбуватись дальші переслухання представників американських збройних сил. Після того сенат мабуть узаконить певну цензурну акцію бюра.

ДАЛІ В СПРАВІ ПАЛИВНОЇ ОЛИВИ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський відділ бюра заряду цін подав до відома, що колиб які люди були незадоволені з того пайку, котрий вони дістали від свойого пайкового льокалю, то можуть зажадати від того льокалю бляанкету на скаргу і виповнивши його, ту скаргу післати до вищої інстанції. Таких [illegible] особа може зробити [illegible] колиб у нижчих істанціях всетаки не одержала того, чого бажає, а почувалась скривдженою. Назагал дотепер мало є зажалень, говорить нюйорське бюро. Люди йдуть до льокалів і діставши належні пояснення, вертають задоволені до дому.

ЩЕ ОДИН ЗАКЛИК ЗМІНЮВАТИ ПЕЧІ.

ВАШИНГТОН. — Заряд засобів ґазоліни і оливи видав ще один заклик до всіх власників домів, щоб вони змінювали свої огрівальні печі з оливи на вугіль. Бо паливної оливи буде все менше і менше. Справді цеї зими, після всякої правдоподібности, громадяни східних стейтів дістануть 75% тої оливи, котру мали в нормальних часах, але дотичні власти не ручать, що й цю скількість можна буде дістати. Вони говорять, що коли добровільно люди не будуть перемінювати своїх печей, то мабуть прийдеться їх до того якось спонукати.

ЗА ЗБІРКУ СТАРОГО ЗАЛІЗЯ.

ВАШИНГТОН. — Доналд Нелсон, голова заряду воєнної продукції, заявив, що старе залізяя треба далі збирати, бо його далі потрібно в промислі. Окрема повинні складати його ріжні фабрики, котрі по магазинах мають чимало старих металевих частин і цілих машин. Коли збірка старого залізяя зачне обнижатись, говорив Нелсон, то власти мусітимуть розшукувати ріжні фабрики і магазини, а силою забирати непридатні металеві частини.

ПРОТИЛЕТУНСЬКІ ЗНАКИ.

ВАШИНГТОН. — Бюро цивільної охорони подало до відома, що вже в короткім часі будуть видані однакові протилетунські сиґнали для цілої Америки. Ті сиґнали будуть вповні подібні до тих, котрі зарядив недавно ген. Ґаскел, командант цивільної охорони нюйорського стейту. Як відомо, тих сиґналів не хотів приняти посадник Ля Ґвардія і внаслідок того повстало тертя та замішання. Ті сиґнали будуть опиратись на тім, що люди діставатимуть перші і другі сиґнали, перші названі „блу" другі „ред". Перші будуть перестерігати людей, щоб поспішали домів, бо надлітають ворожі літаки. Другі „червоні" знаки, означатимуть, що ворожі літаки ось вже над головою і треба скоро ховатись до найближчого дому, чи якогось сховку. Перші і другі знаки будуть звучати так само, себто — уривчасте виття сирен.

ДОКІР ПОСАДНИКОВИ ЛЯ ҐВАРДІЇ.

ВАШИНГТОН. — Рада воєнної праці натаврувала посадника Ля Ґвардію за те, що він не вислав представника міста Ню Йорку на мировий суд, котрий мав відбутись під наглядом згаданої ради, між представниками юнії транзитових робітників і міста Ню Йорку. Від довшого часу робітники на нюйорських собвеях домагаються підвишки, та місто, котре тепер заряджує тими собвеями, вперто відмовляє підвишки. А коли в тій справі його покликано на мирові наради, воно з наказу Ля Ґвардії поступило так, що зігнорувало те запрошення. „Таке поступовання не скріпляє національної моралі та не скріпляє наших воєнних зусиль", говорив представник ради.

Знов Затоплено Японський Кружляк, а Три Ушкоджено

ВАШИНГТОН. — Департамент фльоти подає до відома, що біля Ґвадалканалу американські бомбовики знов затопили одного японського кружляка, а три ушкодили. Серед останніх трьох знаходиться два, що також мабуть пішли на дно. Бо їх влучили американські бомби і вони запалали великим вогнем. Ці кружляки, подібно як біля Буни, пробували перепровадити конвой транспортових кораблів і післати своїм військам на Ґвадалканалі поміч. Але зазнавши таких тяжких втрат в боєвих кораблях, вони мусіли конвой завертати. Помочи на Ґвадалканалі японці знов не дістали.

БОРОТЬБА ТЯГАРОВОГО КОРАБЛЯ З НАЇЗНИКАМИ

ВАШИНГТОН. — Департамент фльоти по вислуханні 15 моряків, котрі врятувались з одного американського тягарового корабля, подав до відома про такий випадок: В полудневій частині Атлянтику два ворожі поверхневі кораблі напали на один американський тягаровий корабель, котрий одначе мав на собі гармати і малу залогу гарматчиків. Вивязалась боротьба, в часі якої американські гарматчики тяжко ушкодили одного ворожого наїзника, що він мабуть пішов через те на дно. Лекше ушкодили другого. Та сам тягаровий корабель пішов теж на дно, а з ним дві третих його залоги. Американські гарматчики відзначились великою хоробрістю і цільним стрілянням.

ҐЕН. ФРАНКО ХОЧЕ НЕВТРАЛЬНОСТИ

ВАШИНГТОН. — В офіційних вашингтонських колах говорять, що хоч ґен. Франко на адресу фашистівської ідеольоґії висказав чимало похвальних слів, то проте остання його промова вказує, що він бажає Еспанію далі задержати в повній невтральности. Ґен. Франко ненавидить комунізму й у виборі поміж комунізмом і фашизмом вибирає останнього. Цього можна було сподіватись. Але коли ходить про міжнародню політику, то в згаданій своїй промові він ні словом не натякнув, що бажає встрянути в конфлікт по боці держав осі. Причиною цього, кажуть дипльоматичні кола, є це, що Еспанія втратила віру в перемогу держав осі, як теж тому, що виснажена минулою війною, вкінці тому, що внутрі Еспанія є поділена відносно своїх симпатій до держав осі. Партія фалянґістів, наприклад, є за державами осі, але еспанська армія — проти.

ІТАЛІЯ НА ПЕРЕДОДНІ ХАОСУ

[illegible] сподіватись в Італії великого замішання. Справді край поки що до революції не готовий, але внаслідок бомбардування союзників і внутрішнього зневохучення війною, італійці зачнуть бойкотувати свої воєнні зусилля.

Аліянти Готуються Завдати Німцям в Африці Остаточний Удар

ЛОНДОН. — Аліянтська стратеґія спрямована тепер до того, щоби в тому самому часі вдарити націстів в Північній Африці з обидвох боків, себто спільними наступами ґен. Монтґомері й ґен. Айзенговера. В Тунісі справа дещо припинилась через те, що війська посунулись скорше ніж це було в пляні, бо раховано на сильніший ворожий опір, як і на те, що з французами не піде так легко, як сталося. Через те, що сталось інакше, не можна було начас доставити відповідної скількости гармат, ґазоліни та іншого воєнного знаряддя, потрібного до великої офензиви. Також годі доставити літаки ближче фронту, бо понищені летунські поля, які треба спершу направити. Усе це вже майже викінчене і тепер Аліянти готуються до справжньої остаточної офензиви. Ніхто не сумнівається, як вона закінчиться. Націсти, кажуть аліянтські ґенерали, будуть цілком певно прогнані з Африки.

ТУРИН ЦІЛИЙ В ПОЛУМЯХ

ЛОНДОН. — Італійське промислове місто Турин було бомбардоване знову і то двома наворотами. Досі воно видержало 23 таких бомбардовань. Та ці останні були найгірші. І були ночію, а не днем, як в минулому. Мусіло бути багато бомберів, бо налітали на місто на протязі години одною лавою за другою. Тяжко було розпізнати точно шкоду, бо ціле місто було в полумях. Та в таких обставинах насена шкода мусить бути великанська.

АМЕРИКАНЕЦЬ ОГЛЯДАЄ ВОРОГІВ.—Сержант американської армії (направо) студіює німецьких і італійських воєнних бранців, зібраних у воєнному таборі в Александрії, в Єгипті, перед розділом їх між постійні табори. Американець служить при ескадрі бомбовиків. Бранці належали до відступаючої армії Ромеля.

ПРОГРАМА ВЕЛИКАНСЬКОЇ ПОВОЄННОЇ ДОПОМОГИ РІЖНИМ КРАЯМ ВЖЕ НАКРЕСЛЕНА

ЛОНДОН. — В палаті лордів обговорювано справу допомоги тим краям, що знайдуться по війні в стані нужди. Далі обговорено теж і потреби ріжних країв у сирівцях, що знову звязане з заведенням нового економічного порядку в світі. Дебата виходила з заложення, що тільки таким практичним способом буде можна найлекше побити „новий лад" Гітлера. Лорд Крейнборн, що реферував ці справи, заявив, що існує вже від довшого часу спеціяльний Аліянтський Комітет, що займається тими справами. Він уже приабирав повно матеріялів, яких йому доставчили уряди Обєднаних Держав. Перша допомога, казав лорд Крейнборн, буде в поживі і ліках для тих країв, що винищені націстівською чи іншою ворожою окупацією. А далі є вже зібрані дати і щодо інших потреб, без яких годі буде ріжним краям взятись за повоєнну відбудову. З звіту виходить, що все те прийдеться доставчувати з Злучених Держав Америки і Британії. Наслідком цього треба буде в тих краях задержати пайкування ще на довший час по війні, бо треба буде ратувати інші краї поживою й т. п.

ВІДПОКУТУЮТЬ ЗА ЗВІРСТВА НАД ЖИДАМИ.

ЛОНДОН. — Архієпископ Йорку домагався в палаті лордів, щоби за звірства, доконувані над жидами в краях, що є під націстівською окупацією, потягати по війні не тільки Гітлера та ріжних націстівських вожаків, але теж і тисячі тих, що „радісно й охотно виконували націстівські прикази".

ХОТІЛИБ МАТИ „СВОГО ЛІМЕНА".

ЛОНДОН. — [illegible] пляни англійського уряду щодо повоєнної допомоги ріжним краям ще надто неясні. Пропонує, щоб поступити в Англії так як це зроблено в Злучених Державах, де назначено головою такої акції Герберта Лімена, бувшого нюйорського ґубернатора.

ФРАНЦУЗЬКА АФРИКА ПІДЕ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН. — Пієр Боасон, ґенеральний ґубернатор Французької Західньої Африки, мав заявити, що він зверне всі французькі сили, включно з тими, що є в пристані Дакар, проти Німеччини, якщо тільки дістане з Америки зброю та інші воєнні матеріяли у потрібній для війни скількости. Ціла проти-німецька акція є спинена між французами в Африці, як кажуть, тому, що не є ще цілковито вияснена справа Дарляна, що домагається, щоб становище Лондону було супроти нього таке саме як і Вашингтону. Урядові кола добре знають, що це, чого доконав ґен. Айзенговер, що дістав французів в Африці на бік Аліянтів, вартує одної великої вигри на полю бою і заощадження життя яких 50,000 вояків.

ІДЕ ПРО ВПЛИВ НА ФРАНЦІЮ ПО ВІЙНІ.

ЛОНДОН. — Буде лекше зрозуміти опір Вільних Французів проти адм. Дарляна, коли возьметься під увагу, що Вільні Французи тої думки, що адм. Дарлян, якщо матиме при закінченню війни армію з яких 200,000 французів під своєю командою, то заважить на будучині Франції. Кажуть, що він зможе ввійти з нею в Францію і ніхто не буде всилі йому опертись і тоді він стане рішальною фіґурою. А Вільні Французи проти того, щоб такі люди, що співпрацювали з Гітлером, мали по війні голос щодо того, як має виглядати нова Франція.

В СОВЄТАХ НЕ БУДЕ ВИБОРІВ.

МОСКВА. — Президент Михайло Калінін проголосив, що вибори до Верховного Совєту відложено до 1943 року.

ВКІНЦІ ПОГОДИЛИСЬ.

ЛОНДОН. — Нідерлянди, що довго не навязували правильних дипльоматичних зносин з Совєтами, рішили через свій уряд на вигнанню вислати свого амбасадора до Совєтів. Те саме зроблять Совєти супроти Нідерляндів.

МАСАРИК ОСТЕРІГАЄ СЛОВАКІВ.

ЛОНДОН. — Ян Масарик, чехословацький міністер заграничних справ на вигнанню, говорив через радіо до словацького народу і казав, що будуть по війні покарані карою смерти ті особи, що беруть участь в націстівських жидівських погромах. Взивав чехів і словаків, щоб помагали жидам, а не їх переслідували.

СТАЛИ ОФІЦИРАМИ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — З військової американської школи, що є на англійській землі, вийшли отсе перші американські офіцири. Є їх 43. Приділено їх до ріжних частин американської армії за морем. Це є перший випадок в американській історії, що американськими офіцирами стали особи поза Америкою.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати свое оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
частиною): Число з суботи (з англійською		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Thereе months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТУЛЬОН І ДАКАР

Пару тижнів тому президент Рузвелт у своїй публичній промові, арґументуючи за потребу урядового здушування певних вісток до деякого часу, признав виразно, що таке здушування з конечности ставить ґазети в невигідне становище, бо заставляє їх висказувати опінію про події, у котрих певні факти перед ними закриті. Ледво чи є краща ілюстрація на слушність слів президента в цій справі, як справа затоплення французької фльоти в Тульоні.

Як відомо, ґазети в той час приняли загально як факт, що всі французькі воєнні кораблі в Тульоні доконали себегубного вчинку. Вони знали, які саме кораблі були тоді в тім воєннім порті й вони могли відразу подати імена кораблів, тип і тонаж кожного з осібна та загальний тонаж разом. Правда, радіо в Віші говорило, що лише частина кораблів затонула, але це знову взяли за неправду, диктованою бажанням облекшити жаль. Звісно, воєнні команданти не могли подивитися на справу так легко, бож, колиб це було правда, що говорило Віші, то недогляд такого факту міг би коштувати дорого. Воєнна команда постаралася ствердити дійсний стан і переконалася, що в Тульоні ще осталася незатоплена ціла низка кораблів та що й інші, затоплені, може дадуться без більшої трудности добути з води.

Була це очевидно для ґазет не зовсім приємна [illegible] ється для воєнної ситуації Обєднаних Держав. Вони одначе можуть потішитися тим, що хоча в Тульоні є неушкоджених 8 воєнних кораблів загальної містоти 27,000 тон, то тонаж затоплених кораблів багато більший. Що більше, немовби для зрівноваження цеї невдачі в Тульоні, американська команда віднесла велику перемогу своєю угодою з французькими командантами в Африці, на основі котрої Обєднані Держави дістали до своєї розпорядимости порт Дакар на західньому побережі центральної Африки й всі воєнні кораблі в тому порті. Збираючи разом з одного боку ті французькі кораблі, які Гітлер може повернути собі на службу відразу або зчасом, по відповідних направках, а з другого боку ті кораблі, які попали в руки Обєднаних Держав, переважаюча користь останеться все таки по боці Аліянтів і рівновага морської сили все ще остається незмінена; щодо морської сили, держави Осі всеще остаються позаду Обєднаних Держав. Не дивлячися на врятування частини французької фльоти для себе, держави Осі дізнали в Тульоні поважної поразки, тоді як не тільки Дакар, але навіть Тулон треба признати поважними виграми Обєднаних Держав.

Публика й Воєнні Обмеження

Американський Інститут Публичної Опінії зробив розгляд відношення народу до цього краю до всяких воєнних обмежень. Був цей розслід частиною тих широких, цілий край обнимаючих студій, які цей інститут переводить час від часу, аби переконатися, що думає, як відчуває, чого собі бажає американський народ у ці критичні часи. Зрештою публичну опінію вважається незвичайно важним чинником воєнної ситуації, тимбільше, що тут іде за край, у котрім народ має великий і безпосередний вплив на ведення війни. Тому Американський Інститут Публичної Опінії й розслідживав такі питання, як відношення народу до продукції, фінансів, пайкування й військових справ. Кожний з цих розслідів розкрив важні факти.

Показалося, що народ відноситься критично до робітничих юній. Більшість думає, що вони повинні підлягати певним обмеженням, а передовсім повинні би реєструватися в федеральнім уряді та подавати йому звіти зо своїх приходів і розходів. Загальна думка теж противиться тому, аби робітники воєнних промислів мусіли приступати до юній.

У подібний спосіб, як публична опінія стояла за обмеження робітничих юній, вона стояла теж за певне регулювання бизнесу. В цій справі люди посуваються так далеко, що вони були би навіть за те, аби уряд приказував фабрикантам і бизнесменам, що продукувати й які ціни за товари рахувати.

Публична опінія хотіла теж бачити строгу контролю уряду над фармерами. Ще, мину- [illegible] хотіла, аби уряд установляв ціни на рільничі продукти; тепер публична опінія стоїть за строгу контролю фармерської продукції.

Від самого початку війни більшість американського народу стояла за якусь мобілізацію людської сили. Вона теж була за втягнення жінок до воєнної продукції та за те, аби дати жінкам таку заплату, яку чоловікам.

Найзамітніше з усего, що велика більшість американського народу не лише охоча підперти війну, але охоча носити тягарі, звязані з війною.

Передовсім велика більшість стоїть за оподаткування всего народу. Якби публична опінія могла ухвалювати податкові податки, то вона ухвалила би, аби кожна родина платила принаймні якийсь податок.

Ще на початку цього року більшість народу стояла за те, аби для облекшення плачення податків стягати певну суму при виплаті робітничої плати. Нині публична опінія стоїть за обтягання податків ратами.

Публика бачить теж, що зчасом треба буде завести податки від продажу, і вона вже готова заявитися за заведення його зараз.

Не дивлячися на зростаючі податки й зростаючі кошти життя, публика посягає глибоко в свої кишені, аби купувати воєнні бонди. Тепер є в краю тільки 22 проценти таких людей, які кажуть, що вони ще не купили ні воєнних бондів ні воєнних значків. До того, що від минулого лютого більшість робітників у Злучених Державах була згідна на те, аби з їх робітничої заплати стягати певну суму на закупно воєнних бондів.

Публика теж годиться на державну контролю цін і заплати, як засіб боротьби против інфляції.

І в такій самій мірі, в якій американський народ годиться поносити фінансові жертви для піддержання війни, в такій самій мірі він годиться на пайкування, яке тільки показалося сущним і потрібним для ведення війни.

Ще в першому місяці 1942 року більшість власників авт приняла потребу пайкування гумових автомобілевих опон.

Коли пішли балачки про потребу пайкування цукру, американські господині приняли, що вони можуть обходитися з [illegible] фунтом цукру на о- [illegible] Остаточно це стало основою пайкування цукру.

Народ теж видимо годиться з републиканським провідником Венделем Вилкі, що не лише військові знавці, але й кожний просто чоловік має право висказувати свою опінію про військові справи. Йдучи за цим поглядом, народ висказувався неораз про військові справи в різних розпитах Американського Інституту Публичної Опінії. Між іншим він висказав думку, що повітряна сила відограє в цій війні найважнішу роль.

Все це разом, на думку Інституту Публичної Опінії, є доказом, що основна засада американського державного устрою, себто його опертя на народ, є з ґрунту оправдана.

НАЙТЯЖЧІ БОЇ ЩЕ ПЕРЕД НАМИ

І британійські і американські найвищі державні мужі раз-у-раз повторяють, що останні перемоги союзних сил ще не означають виграної цеї війни. Війна ще буде тривати довго і вона забере ще багато жертв в крові і матеріялах. Дотепер ми занурились лише по кістки в цій війні, говорять американські державні мужі, а заки ми закінчимо ту війну, то прийдеться нам ще занурітись по саму шию. Голова Ради Воєнної Продукції, Доналд Нелсон, навіть прилюдно висказав свою журбу, що багато американських промисловців, захоплених теперішними успіхами на ріжних фронтах, зачинає занадто рожево дивитись на світ і вже снує пляни повороту до цивільної продукції. Вони думками вже відриваються від війни й умову енергію починають присвячувати повоєнним цілям. А в цьому міститься велика небезпека, говорив Нелсон. Бо нам треба далі напружувати наші зусилля, щоб осягнути вигру в тій війні. Всяке ослаблення на домашньому фронті може катастрофально відбитись на висліді цеї війни. Недавно з Лондону прийшла навіть вістка, потверджена британійськими офіційними колами, що це німецька пропаганда використовує всяку нагоду і всяке положення і пускає нині в світ вістки, начеб перемога для союзників була вже за вуглом й тому не треба далі застановлятись над війною, а кожньому промисловцеви, фінансістови, політикови і т. п. краще б застановитись над тим, щоби найбільші користи для себе витягнути з переходу з воєнної продукції назад до мирової.

[illegible] державні мужі закликають людей до зрівноваження й стараються охолодити їхню велику віру в скору перемогу, по другому боці диктаторські пропаґандні міністерства й їх найвищі державні мужі стараються розбехтати в себе віру в перемогу й шумними словами стараються переконати своїх людей, що їхня перемога вже так начеб була в кишени.

З психольоґічного боку це дуже цікаве явище. Воно доказує недовірчивість всіх людей. Коли хтось говорить щось так, то люди склонні вірити інакше. Як американські відповідальні мужі перестерігають людей перед надмірним оптимізмом, то чимало людей волить вірити, що війна вже ось ось закінчиться. Але коли трапиться таке, що даний державний муж вискаже щось радісне про наші воєнні зусилля, відразу знайдеться чимало таких осіб, що починають йому недовіряти і добачувати неповодження.

Справи не представляються аж так рожево, щоб можна вже було закладати до бездіяля руки. Останні перемоги безперечно, мають дуже знаменний характер. Це не малі перемоги. Вони надали війні цілковито інший характер. Тепер не вороги нападають, тільки союзні війська. А ще рік тому така ситуація для багатьох людей була не до подумання. Націстичні полки триюмфально впадали в одний край, другий, третій і здавалося нема на світі сили, щоб їх спинити. Нині ті полки зазнають тяжких ударів. Вони заливаються кровю. Вони на багатьох фронтах втікають так, що гублять пяти. І дотепер всемогучі літаки десь зникли. А коли й появляться десь, то вже не у такій кількости як колись. Ще кілька місяців тому всі загально говорили про можливість окупації Єгипту, а навіть захоплення Арабії, іракських та перських нафтових піль, захоплення цілого близького сходу, а навіть навязання контакту з японцями. Тепер всі загально говорять про вже майже довершений факт — втрату ґрунту для німців в Африці та про велику можливість, що вони будуть здавлені кліщами союзників лише на европейськім суходолі.

Та навіть замкнення німців на европейськім суходолі ще не ґварантує союзникам скорої побіди. Навпаки, облягування гітлерівської Европи може забрати довгі роки кровавих змагань. Бо Европа це чи не найбагатший кусень землі на світі. Не даром на нього вже здавна сунулись з усіх сторін ріжні народи. Европа має прекрасний клімат, чудову землю є там величезні земні поклади заліза, вугля, нафти й інших металів й мінералів. Одиноким відемним чинником для Европи є це, що вона в пропорції до своєї поверхні є, чи була, досить перенаселена. Вона, хоч поверхнею рівнається Злученим Державам Америки, то числом її в четверо перевищає число населення Америки.

Але Европа тепер знаходиться в воєннім стані і німці мають в руках усю силу. Маршал Ґерінґ без обиняків заявив, що коли прийдеться котромусь европейському народови голодувати, то ним не буде німецький нарід. Іншими словами, німці залишать інші народи на видиму голодову смерть, а самі будуть вповні користуватись европейськими природними багатствами. Німці також вповні використають всі інші европейські багатства, як французьку, бельгійську, шведську, українську залізну руду; румунську, українську і кавказьку нафту; хліборобські плоди центральної, східної і полудневосхідної Европи. В Европі вони можуть витиснути чимало потрібних сирівців і харчів, щоб прокормити себе і вдержати свою боєву машину в боєвому стані. Укріпивши всі береги Европи й ослабивши Совети на сході, вони зможуть оборонятися ще дуже довгий час. Ще довше могтиме оборонятись Японія.

І на це треба рахувати. Треба вже тепер узброюватись в терпеливість і витривалість. Треба собі виразно в очи сказати, що та війна є того роду, що скоро її годі з перемогою закінчити. В тій війні неможливо ні одній стороні осягнути таку фронтову перемогу, щоб закінчити війну в скорому часі. Навіть колиб на котрімсь відтинку знищено цілу котрусь армію, кожна сторона в запіллі має настільки резерв, щоб виставити нову армію. Війна може прийти лише послідовним і довгим виснаженням ворога. Фактично німці вже нині програли війну, але щоб доказати це, треба ще буде довгих зусиль і довгої боротьби. Німці програли війну з хвилиною, як щераз дали доказ невміння перехилити до себе інші народи. Своєю брутальною поведінкою вони насторожили проти себе цілий світ, зокрема ті европейські народи, в котрих стоять сьогодня їхні війська. Вони не перехилили до себе буквально нікого, в той час, коли Британія і Америка перехиляють на свій бік майже усіх. Навіть Франція знов стає до боротьби по боці Америки і Британії. Союзниками Америки є напів диктаторська Бразилія, фашистівська Портуґалія, а навіть клониться до нашого табору фашистівська Еспанія, не кажучи про всі демократичні краї. Італійський нарід є на передодні революції. Німці не мають нікого, що щиро їм помагав би і з ними симпатизував. Вони самітні на світі. Вони мусять рахувати виключно на свою власну силу. Але тому саме та сила мусить бути з часом вичерпана. Повза і літака можна виробити скоро. Але, щоб виховати вояка треба 20 літ. Німецький нарід вичерпується з людського матеріялу. Німецький робітник вибивається з сил. Кожного року німецька нація слабша і слабша. В той час кожного року сили союзників ростуть все більше і більше. Ця переміна роль є теж найбільш розторощуючим чинником німецької моралі.

Всетаки ще довгого часу забере, щоб виснажити ту німецьку силу до самого споду. А потім прийдеться ще довершувати те саме з Японією, котру, за словами бувшого амбасадора Ґруа треба цілковито роздавити, щоб вона признала себе переможеною.

ІВАН ФРАНКО

Основи Суспільности

Повість

11)

— Та відки в нас мясо візьметься? Як будуть курята, а ґості дещо лишать, то буде для ясної пані на вечерю.

— Та мені про себе байдуже, — відказала пані Олімпія. — Я й картопляної зупи попоїм. А от ксьондз...

— І що так ясна пані тим ксьондзом турбуються! — промовила Гапка. — Що він, ясної пані сват, чи брат?

— Ну, Гапко, не можна так казати. Десять літ живе в мене, платить мені за ціле удержання, то не гарно булоб, якби почав жалуватися, що його голодом моримо.

— Платить ясній пані! — аж скрикнула Гапка, оперши ся варешкою об ріг кухонної печі. — Той скнира платить пані! І що він платить? Певно, з десять ринських на місяць за хату, страву, прання і всю прислугу!

— Не десять, а двацять і пять, Гапко. Та не в тім річ! Що платить, те платить, а коли я згодилася, то треба свого слова держатися.

— Двацять і пять ринських! Ха, ха, ха! — реготалася Гапка. — Адже за такі гроші йому й бараболяної зупи забагато! А ясна пані пхають у нього, що тільки можуть. Рано молоко, потім каву, потім обід, потім підвечірок, потім гербату на вечерю! Ні, я на таке не годжуся! Адже цей старий скупиндра може й по сто ринських місячно платити і, певно, не збідніє.

— Ні, Гапко, — уговкувала її пані. — Дай спокій! Ти цього не розумієш! А на обід конче треба для отця Нестора щось із мяса прилагодити. Хоч курятко одне йому всмаж.

— Йому всмаж! А ясній пані ні?

— Та вже всмаж, кому хочеш! А кава готова?

— Готова.

— Ну, то давай сюди. Я сама наллю. А не знаєш, отець Нестор устав уже?

— Не знаю! сердито буркнула Гапка, котра дуже не любила о. Нестора й вічно дивувалася, чого це пані так про нього турбується. Правда, вона знала потрохи історію, яка скоїлася між панею й о. Нестором. Але то колись було, а що було, це, на думку Гапки, пропало й не повинно мати ніякого впливу на те, що є. Так, бодай, вона дивилася на свою власну непринадну минувшину, й такою міркою міряла й усіх інших.

Пані, тим часом, узялася наливати каву. Вона ніколи не повіряла цього Гапці. Особливо для о. Нестора вона старалася прилагодити каву так, як він любив. Вона старанно зібрала ввесь кожушок із сметанки й положила в його філіжанку, влила також чільну сметанку й небагато чорної каси, а й цукру поклала далеко більше, ніж собі. Наливши дві філіжанки, решту лишила Гапці.

— А булку маємо? — запитала пані.

— Та ще окрайчик. Небагато.

І Гапка виняла з шафи невеличкий шматок булки домашнього печива.

— Ну, добре. Для о. Нестора буде й цього. А я й із хлібом вип'ю, — сказала пані й, поставивши каву, призначену для „ксьондза", на кухню, щоб її трохи пригрілася, сама сіла знов на лавці, вкроїла собі шматок хліба й звільна почала пити каву, не перестаючи при тім розмовляти з Гапкою. Гапка тим часом з квасним видом заглянула до горщиків, у котрих були зостанки чорної кави і сметанки, і, виливши їх в один горщик, долила праженого молока, кинула невеличкий шматок цукру й також поставила на кухню, а сама сіла на порозі й почала оббирати картоплю.

— А тиж, Гапко, чому не снідаєш? — мовила пані, ледве-ледве жвакаючи зостанками зубів черствий хліб, розмочений у каві.

— Та я маю час! — відповіла Гапка. — Я не привикла так рано.

Пані Олімпія добре знала, що Гапка бреше, що вона не для себе злагодила оцю каву, а для старого Деменюка. Той старий мовчазливий дід, той строгий мораліст, котрий разу-раз колов Гапці очі її власною грішною молодістю, котрий спокійно, мов крізь сон, говорив їй такі речі, яких вона не булаб ні від кого знесла й котрі не раз доводили її аж до сліз, був усе таки слабою точкою в вигаслім Гапчинім серці. Гапка воліла сама недоїсти, недопити й недоспати, щоб тільки старому Деменюкови достачити якнайбільше вигоди. Пані знала це добре, і їй захотілось пошпигати трохи Гапку в те слабе місце.

— А де твій Деменюк? — з усміхом запитала вона.

— Мій? Чому мій? — живо відмовила Гапка.

— Ну, та певно, що твій! Хіба я не знаю, що ти для нього оцю каву лишаєш, а сама її пити не будеш?

Гапка аж поблідла на лиці. Картопля випала їй з руки, і вона, не рушаючися з місця, підвела звільна очі на паню з виразом такої злоби, що в пані Олімпії аж мороз пішов поза плечима.

— А ясній пані хіба кривда? — процідила вона.

— Та Бог із тобою, Гапко! — вспокоювала її пані. — Хіба я тобі що кажу? Глядиш на мене так, мов ізісти мене хочеш.

— А щож ясна пані мене попрікають Деменюком?

— Та я не попрікаю. Тільки так, до слова прийшлось. А видиш, ти мене попрікала о. Нестором, а я тобі нічого не мовила. Адже я нас обох подібне діло. Обидві старих дідів доглядаємо.

— Що ви, пані! — з якимось переляком скрикнула Гапка, забувши навіть про звичайну титулятуру. — Хіба можна Деменюка порівнювати з тим ксьондзом?

— А чомуж би не можна?

(Дальше буде).

Що Зробили Американські Робітничі Юнії для Перемоги?

ВАШИНГТОН. — Після одного року війни американські робітничі юнії можуть похвалитись найбільшим досягненням в продукції воєнних матеріялів, які знає історія. Організоване робітництво Злучених Держав дало нацистам дуже сильну відповідь. Наше робітництво знає, що нацi-фашисти хотять знищити свободу слова й організації на цілім світі. Щоби до цього не допустити, американські робітники в минулім році потрапили піднести індустріяльну продукцію до 400 відсотків. Вороги вже відчувають силу зорганізованого американського робітництва в цій глобальній війні. Відчувають її однаково і на пустинях Африки і на водах Тихого океану.

Від того часу як ніпонці напали на Перл Гарбор в Америці викінчено будову 650 нових кораблів. В 1941 році збудовано тільки 103. Будова кораблів в Америці уліпшилася до того ступня, що з кінцем вересня цього року американські робітники потраплять виробляти по три кораблі денно. У вересні спущено на воду 93 нові кораблі. Це майже таке число як було вироблено за цілий 1941 рік.

З продукцією воєнних літаків діється те саме. Бомберів і бійців тепер виробляють в Америці три з половиною разів більше, як це діялось перед японським нападом на Перл Гарбор. Завдяки збільшенню воєнної продукції Обєднані Держави мають тепер шість разів більше гармат ніж мали перед днем 7. грудня, шість разів більше тенків і шість раз стільки амуніції, як мають держави Осі.

Вище згадані досягнення треба завдячувати зорганізованому американському робітництву, яке бореться за своє право ще від 1749 року. А якби Держави Осі перемогли, то робітничі здобутки на полі організації булиб знищені. Збільшуючи продукцію воєнних матеріялів, американське робітництво тим самим боронить свого права і здобутків. Тому власне американські робітники, працюють з повним напруженням і завзятістю. Вони знають, за що Америка веде війну. І тому не тільки здержуються від страйків, але пильнують своєї роботи до того ступня, що на шіснацять літ праці — тратять тільки один день.

Мало того. Американське робітництво крім нечуваних дотепер досягнень у воєнній продукції ще бере участь в інших воєнних змаганнях на домашнім фронті. Американські робітничі юнії закупили на багато міліонів долярів воєнних бондів. Юнії збирали для уряду металеві відпадки, помагали вкладати плян, як зберігати ґуму і переводити в життя пайкування. Робітничі юнії робили окремі кампанії за те, щоби зібрати фонди на закуп знаряддя для цивільної оборони, складали гроші на закуп робітниками літаків, тенків, і субмарин.

Робітничі організації створили свої власні допомогові товариства, які збирали гроші на купно амбулянсів, медикаментів й інших річей не лиш для американської армії, але й для армій наших союзників. Робітничі юнії організували курси для підготовки вартових, які малиб берегти порядку в часі повітряного нападу, творили осередки ЮСО для американських вояків і взивали своє членство давати кров для ранених на полі бою вояків.

Річницю війни Америка закінчила окупацією Північної Африки. Це дає надію, що поневолені народи будуть визволені з нацистської неволі і зорганізоване американське робітництво відіграє в цім визволенні велику ролю. Воно вироблятиме воєнне знаряддя ще з більшою енерґією і впертістю як дотепер, бо знає, що Америка бореться не за те, щоби завойовувати чужі землі інароди,,, але за те, щоби їх визволяти з нацистської неволі. Тому власне є підстави думати, що американські робітничі юнії потраплять в будучому перевищити рекорд в продукції воєнного знаряддя. Вони вже це роблять, бо знають, що їх робота нескінчена доти, доки ворог не буде переможений. А що він буде переможений, про це американське зорганізоване робітництво не має ніякого сумніву. Воно стремить до такої перемоги цілим своїм єством.

ПРЕЗИДЕНТ КУБИ ГОСТЕМ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ. — Фульхенсіо Батіста (наліво), президент Куби, прилетів зо своїм штабом до Майємі, на Флориді, де його привитали кубанські дипльомати в Злучених Державах. Опісля 41-літній президент поїхав до Вашинґтону, де він був гостем у Білому Домі.

„Податок Перемоги"

В 1933-му році кожний мешканець Америки, який заробляє річно більше як 624 доляри, буде платити, окрім значно більшого особистого податку від прибутків, ще спеціяльний „податок перемоги". Уряд сподіється зібрати з того податку три біліони долярів на ведення війни.

Конґрес ухвалив „податок перемоги" разом з законом про особисто-доходовий податок на 1943 рік. Однак цей „Викторі Текс" має деякі настільки особливі властивости, що його треба окремо вияснити. Він є цілком відмінний від нормальних податкових оплат.

Першою з цих особливостей є те, що доходовий податок в 1943-му році будеться платити, як це було й дотепер, від прибутків за 1942-й рік „Податок перемоги" буде стягатись з прибутків 1943-го року. У великій більшости випадків його будуть платити заразже й безпосередно з заробітків. Більшість пічне платити його вже тоді, як будуть виплачувати першу заплату в січні 1943.

Податок перемоги будеться платити від всіх прибутків, за виїмком відсотків від державних бондів і від приросту капіталу. Місячні й тижневі платні, дивіденди, приходи з чиншу, процент від капіталу, заплата за послуги та всі інші види приходів будуть оподатковані. Кожний, хто заробляє більше як 624 доляри на рік, мусить платити. Від цього податку не є вільні ні жовніри в армії, ні моряки, ні фармерські робітники чи домашня прислуга. Ріжниця буде тільки у способі плачення „податку перемоги".

„Викторі Текс" виноситиме річно пять відсотків від всіх заробітків. Є це перша спроба уряду накладати податки на весь прибуток і це є перший податок в Америці, який обіймає людей, що заробляють тільки 12 долярів на тиждень. Сума податку буде залежати виключно від висоти заробітків і буде рівнатись пятьом відсоткам кожночасної тижневої, пів-місячної чи місячної заплати. Його будеться стягати при виплаті заробітку робітникам, канцелярійним урядовцям і т. п. катеґоріям платних службовців.

Вояки і моряки армії, фльоти, морської піхоти й набережної сторожі, а також фармерські робітники й домашня прислуга не будуть платити цього податку тепер, а щойно в 1944-му році. Вони мусітимуть виповнити з початком 1944-го року відповідні формулярі про всі свої заробітки в 1943-му році і платитимуть податок перемоги від тих заробітків ратами в 1944-му році. Вони мусітимуть виповнити такі формулярі навіть тоді, коли їх прихід не був такий високий, щоб підлягав оподаткованню.

Податкові знавці у Вашингтоні виробляють тепер формулярі і способи, при помочі яких підприємці зможуть стягати податок зі своїх робітників і передавати його урядови. Та є тисячі людей, як, наприклад, лікарі, адвокати, купці і інші, які не мають працедавців і які одержують свої заробітки у формі невеликих сум від людей, яким вони служать. Вони будуть платити цей податок щойно в 1944-му році, при чому будуть мусіли виповнити окрім звичайних податкових формулярів ще окремі про свій загальний заробіток. В багатьох випадках, буде їм одначе дана можливість платити податок місячно, в міру заробітків.

Величезна більшість людей, що живуть з заробітків, будуть платити податок через своїх роботодавців. Наприклад, робітник, який заробляє 2,000 долярів на рік, платитиме гак: від цілої суми відтягнеться 624 доляри. Остане тоді $1,376. Пять відсотків від того є 68 долярів і це буде його „податок перемоги".

При тижневому плаченні податку, при нижчих сумах заробітків, податок вийде дещо менший. Від платні більшої як 12, а меншої як 16 долярів, податок виноситиме 10 центів тижнево. Хто заробляє від 16 до 20 долярів тижнево, той платитиме 30 центів податку, і т. д.

„Податок перемоги" замітний ще одною незвичайністю, якої дотепер не мав ніодин державний податок. Уряд поверне податковцям після війни частину „Викторі Текс". Закон про це не говорить виразно, в якому реченці після війни це станеться, але за те виразно постановляє, які суми будуть повернені.

Згідно з законом неодруженим особам повернуть 25 відсотків заплаченого ними податку, однак в ніякому разі не більше, як 500 долярів. Одруженим повернуть 40 відсотків того, що вони заплатили, але разом не більше, як 1,000 долярів. Окрім того їм ще повернуть по два відсотки, але разом не більше як по 100 долярів і тільки соток долярів, кільки в податковця дітей, що є на його утриманні.

Цей зворот буде в готівці, або буде міг бути вжитий на заплачення залеглого податку.

І ще одно: в 1944-му році, при обраховуванні особистого доходового податку, сума 624 долярів і заплачений в 1943 році „податок перемоги" не будуть оподатковуватись.

Загальна Рада — ФЛІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

БРУКЛИН, Н. Й.

Посвячення Прапорів Служби і Листопадове Свято.

Українська бруклинська громада обходила в неділю, 29. листопаду, подвійне свято.

Свято посвячення Прапорів Служби, на яких по день 15. листопаду було 152 зірки, а на прапорі 200 відділу У. Н. Союзу з Озон Парку 32 зірок, зґромадило масу наших людей. Вправді падав дощ і комітет журився, що люди не допишуть, але щойно доходила четверта година, а вже церква була переповнена громадянами. Серце радувалося, що незважаючи на лиху погоду, люди зійшлись в такому великому числі. Прапори, з зірками на переді, тримають дівчата в народніх строях; за ними прапори товариств і братств. Наступила відправа, яку розпочав о. сов. А. Лотович молебнем. По посвяченню була відповідна проповідь за наших хлопців, що пішли обороняти волю і свободу не лише нашої Америки, але й всього людства, а в тому і українського народу. Хор співає „Боже Великий Єдиний". Тут і там хлипання. Це матері, що не в силі стримати сліз від зворушення.

Отець парох, закінчуючи церковну відправу, просить приявних, щоб гуртом пішли до салі У. Н. Дому, де відбудеться Листопадове Свято в честь тих синів українського народу, що віддали своє життя за долю і волю України.

Входимо до У. Н. Дому. Людей повно усюди. Не так, як бувало нераз іншими роками. Нема чого й на кого ждати і Свято починається американським гимном і добре обдуманою вступною промовою о. сов. А. Лотовича, що згадав коротко за важніші моменти з української визвольної боротьби. Впорядчиком свято є гром. Ю. Павчак, що заповідає програму. Вокальні точки Хору Української Молоді під орудою п. В. Савицького виходять дійсно добре, хоч завважується, що число хористів мужеського пола дуже змаліло. Та де цього нині нема?

Дуже милу несподіванку для приявних справили Сестри Василіянки, які дуже гарно підготовили шкільну дітвору. Діти творили окрему програму, яка складалася з десяти точок: деклямацій, співів та вільноручних вправ. Мило та взорушуюче було слухати і дивитись на хлопчиків і дівчаток, як вони своїми невинними устами благали Всевишнього, щоби зглянувся на мольби українського народу та допоміг добитися кращої долі. Їм акомпіянує Галюся Слободян. Деклямації дітей були дуже зворушаючі й виголошені доброю українською мовою. Честь Вам і подяка Впр. С. С. за труди. Честь родичам, що розуміють вагу такої науки.

Потім виголосив святочну промову д-р Л. Мишуга. Була вона пристосована до теперішніх подій і вказувала на те, що нам тепер треба робити, щоб перемогти Гітлера і його союзників, як теж, яку повести акцію, щоб з Чотирьох Свобід през. Рузвелта скористав теж вповні й поневолений український нарід. Якщо будемо сидіти тихо, казав бесідник, то тим даватимемо доказ, що ми дуже далекі від тих борців, що творили Перший Листопад, а потім віддавали своє життя в боротьбі з грубою силою і насильством з вірою в краще завтра українського народу.

Мило співала наша молоденька співачка, п-нна Оленка Отенбрайт, яка є учиницею пані Марії Гребенецької. Вона відспівала на пречуд гарно своїм милозвучним голосочком три пісні, якими приявні були дуже захоплені, виявляючи свої почування бурхливими оплесками. Скрипкове сольо відограв гарно п. Стефан Галас при акомпаніяменті Марусі Висоцької.

Сестри Доріс і Маруся Дубовецька прекрасно відспівали два дуети: одну українську, а другу американську пісню.

Козарлюга-барітон, Андрій Цюпа, відспівав на жадання приявних аж три пісні, співаючи з чуттям і вервою. Очевидно оплескам не було кінця. Найкраще випала після „Степ" Степового.

Кінцеве слово про вагу теперішнього часу як і подяку приявним і виконавцям цього великого свята висказав від імени Централього Комітету гром. Ю. Павчак. Закінчено свято українським національним гимном „Ще не вмерла", який відспівав хор разом з усіми приявними. Усі відчули, що цього року ми таки дійсно святкували торжественно. Тому і видно було всюди загальне вдоволення.

Ю. П.

КЕМПБЕЛ, О.

Для наших хлопців в Армії. — Відділи У. Н. Союзу зросли.

Кемпбелська українська громада складається заледво з 60 родин. Це мале число дало досі на службу Дядькови Семови 44 хлопців.

Ці родини збудували два відділи У. Н. Союзу, в яких є усіх членів до двох соток. Є у нас Горожанський Клюб, котрий існує 17 років зі 189 голосами. В найгіршу депресію побудували ми власну хату, а це в 1931 році. Всю роботу, крім мулярів, дали даром члени відділу 218 У. Н. Союзу. Робили по кілька годин і нечлени, але тих останніх мало було. Були і такі, що насмівались та старались представляти чужинцям щось противне. Нині цей дім є на услугах своїм і чужим. І коле тих, що колись насмівались із нього.

Дня 27. жовтня відбулись у нас Організаційні Збори, на котрих був організатор У. Н. Союзу, п. Д. Білецький. Його слова до поважного числа присутних не пішли даром, бо протягом кількох днів приєднав 30 членів до обидвох відділів У. Н. Союзу, за шо члени і урядники є п. Білецькому вдячні, бо в такім короткім часі побільшив значно 119 і 218 відділи.

Дня 4. жовтня 119 і 218 відділи У. Н. Союзу мали підприємство, з котрого весь дохід в сумі $52.37 призначено на святочні різдвяні дарунки місцевим українським хлопцям, котрі служать в американській армії. Спільний комітет закупив та вислав дня 17. жовтня 33 пакунки. Досі наспіло на руки підписаного 15 листів з подякою. З листів видно, що ці дарунки зробили велике враження на наших хлопців, котрі дякують усім членам згаданих відділів та величають У. Н. Союз, бо декотрі є його членами. Обіцюють, що як Бог позволить їм вернутись, то будуть щиро працювати для У. Н. Союзу, а ті, що не є членами, обіцюють вступити. Як буде можливо, то зашлеться листи і фотоґрафії до поміщення в „Свободі".

На жаль 11 хлопці не користали, бо їх родичі не хотіли дати їх адреси. Чи не дивні люди. Додам, що про ту нашу добру ціль було проголошено в місцевій пресі.

М. Стахура.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 3. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори і вислухати справоздання контр. комісії і уряду за минулий рік. Буде вибір уряду на рік 1943 і інші важні справи. Довгуючих членів напоминається, щоби прийшли і вирівнали свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — О. Боднарчук, предс.; А. Терика, кас.; Г. Яськів, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — **Річні збори** Бр. св. Архистратига Михаїла, від. 142, відбудуться в неділю, 13. грудня, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон ул., в годині 2. пополудні. На порядку нарад звіт урядників і контр. комісії за 1942 рік і вибір нового уряду на 1943 рік. Кожний урядник і член має обовязково прийти на цей річний мітинґ під карою згідно зо статутом. — За уряд: Яцко Лещак, пр.; Петро Остапчук, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — **Річні збори** У. Н. Союзу від. 312, відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 8. ввечір точно. Просимо всіх членів і члениць явитися на збори, бо буде вибір уряду на рік 1943 і справоздання за цілий рік. — За уряд: С. Туз, предс.; С. Завадовський, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Повідомляємо членів Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, що місячні і **річні збори** відбудуться 13. грудня, в 1. годині пополудні, під ч. 701 Ґрін Стр. Збори зачнуться точно в означений час, щоби члени, котрі роблять на другу зміну мали нагоду бути на зборах, бо буде вибір уряду на 1943. Хто з членів не явиться або спізниться, без важної причини, заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Микола Іщук, секр.; Микола Муляр, предс.; Яцко Ташак, кас.

ПІТСФІЛД, МАСС. — Отсим подаємо до відома, що **річні збори** Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 150, відбудуться 10. грудня, в церковній гали. Просимо всіх членів прийти і своїх знайомих привести точно на 2. год. пополудні. На цих річних зборах буде організатор У. Н. Союзу **А. Маланчук** і промовить до членів у справі організації. Там почуєте річне справоздання урядників. — За уряд: Н. Стефанюк, предс.; А. Ґуска, кас.; О. Яремій, секр.

ТОЛІДО, О. — **Річні збори** Бр. св. О. Николая, від. 167, відбудуться в неділю, 13. грудня, в галі й в місци де звичайно. Просимо прийти численно на збори, вибрати уряд на 1943 рік й тоді знова будете спокійні через цілий рік. Довгуючих просимо вирівнати свої вкладки. За тікети з останньої вечері треба вже раз заплатити, або звернути тикети. Пригадуємо, що за не приявність на зборах є ухвалена кара. — Уряд.

ДЕРРИ, ПА. — Сестр. Преч. Діви Марії, від. 303, повідомляє всі членниці і члени, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 1. пополудні, в Укр. Гали. Просимо всіх члениць прийти, бо буде прочитане справоздання за цілий 1942 рік і вибір уряду на 1943 рік. Також просимо вписати свої діти до У. Н. Союзу. — Анна Р. Куземчак, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Дарахівщина, від. 275, відбудуться в неділю, 13. грудня, в гали церковній, в годині 7. ввечір. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо багато справ до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої довги, щоби не переносити на наступний рік. Хто з членів не заплатить своїх довгів, буде суспендований. — Маріян Обуховський, секр.

ГВАЙТСТОН, Н. Й. — Тов. „Просвіта", від. 129, повідомляєш що **річні збори** відбудуться в суботу, 12. грудня, в 8. год. ввечір, під ч. 146-22 — 22 Еве. Обовязком всіх членів є прийти на ці збори, бо буде здане справоздання урядників за цілий рік і також вибір уряду на наступний рік. Не явившийся член заплатить кару згідно зо статутом. — М. Баран, предс.; С. Кузьма, кас.; М. Дзярський, секр.

ЮТИКА, Н. Й. — Бр. св. Петра й Павла, від. 58, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 2:30 пополудні, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на ці збори. Буде справоздання ауряду і вибір нового уряду на 1943 рік. Не приявні на цих зборах члени заплатять кару згідно з ухвалою Братства. — М. Доновік, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — **Річні збори** Тов. Зап. Січ, від. 155, відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 3. пополудні, в гали У. Н. Дому. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде справоздання уряду і контролі з цілорічного діловодства, як рівнож будуть полагоджені і вирішені інші справи і вибір уряду на наступний рік. Довгуючі члени мають вирівнати свой довг. — За уряд: Іван Балух, предс.; Василь Дричинич, кас.; Андрій Яричевський, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Повідомляємо членів Бр. св. Володимира, від. 65, що **річні збори** відбудуться в суботу, 12. грудня, в салі парохіяльній в годині 7:30 ввечір. Просимо дуже всіх членів прийти на ці збори та вислухати справоздання уряду за 1942 рік. Також буде вибір уряду на рік 1943 та полагодження ріжних справ Братства. — За уряд: Теодор Федош, предс.; Григорій Налепа, кас.; Андрій Смит, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 133, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 8. ввечір, в гали церковній при Мортон ул. На ці збори кожний член мусить явитись, бо є важні справи до полагодження. Буде касове справоздання і вибір уряду на рік 1943. Довгуючі члени зволять вирівнати свої довги. — За уряд: В. Косців, предс.; М. Ковалюк, кас.; Д. Карач, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Бр. св. Петра й Павла, від. 27, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 3. пополудні. Просимо всіх членів явитися на збори, бо є важні справи і будемо вибирати уряд на рік 1943. — Уряд: С. Лавровський, предс.; С. Ґураль, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — **Річні збори** Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 8. ввечір, в галі презвитерської церкви, 47 Бікон ул. Взиваємо всіх членів прийти на збори, бо на цих зборах буде справоздання урядників за цілий рік, як також вибір уряду на наступний рік. Просимо довгуючих членів вирівнати залеглі вкладки. — За уряд: О. Паньків, предс.; Л. Горман, кас.; Ю. Баранюк, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325, буде мати **річні збори** в суботу, 12. грудня, точно в 8. годині ввечір, в гали Укр. Нац. Дому, 216-18 Ґренд Стр. Конечно треба членам явитися на ті збори на час, бо є багато справ до полагодження, як також буде вибір уряду на наступний рік. Просимо членів вирівнати вкладки до Тов. і У. Н. Союзу. Усіх тих, що обіцялися вступити до Тов. і У. Н. Союзу, просимо вже тепер це зробити тай не зволікати довше. Ви уже дещо чули за красні привілеї, які дає У. Н. Союз для молодіж. Нема ніде танше, тож скористайте з нагоди. Всі члени, що не будуть на цих зборах, будуть підлягати карі згідно зо статутом. — За уряд: І. Малик, предс.; В. Троць, кас.; П. Малицький, секр.

ЦЕНТРАЛ ФАЛС, Р. АЙ. — Тов. ім. Ів. Франка, від. 93, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13. грудня, в год. 1. пополудні, в гали 59 Централ Стр. Просимо членів прийти на означений час тому, що є багато справ до полагодження. — За уряд: Іван Клеменчук, предс.; П. Бенковський, секр.

Проф. Микола Чубатий.

Духове Життя Українського Народу по Першій Світовій Війні

(Картини нової історії українського народу).

12)

10. Українська музика.

Накреслюючи духове життя українського народу не можна поминути його музичних осягів в останніх двох десятках літ. Не вважаючи себе вповні компетентним давати самостійний огляд цеї ділянки українського культурного життя, дам тільки короткий образ тої ділянки української модерної культури за першорядним знавцем музичного життя українського народу В. Барвінським, директором Музичної Консерваторії у Львові та відомим композитором так, як він його начеркнув в Українській Загальній Енциклопедії, докидаючи тільки денеде свої уваги як аматора, а не знавця української музики. „Період Миколи Лисенка, батька української національної музики з повоєнним музичним періодом вяже два композитори великої міри, що стояли на пограничі тих двох періодів — це К. Стеценко та М. Леонтович. Особливо цей останній — по думці В. Барвінського — займає своїм ґеніяльним підходом до опрацювання української народної пісні вимкове місце не тільки в українській хоральній літературі, але теж у всесвітній. Спосіб його обрібок народної пісні можнаб назвати „вокальною інструментацією". Простими засобами уміє він видобувати надзвичайні ефекти. Деякі його твори як „Ой пряду, пряду, Щедрик, Дударик, Почаївська Богоматер", стали навіть дуже популярні всюди, де тільки живуть українські люди та де лунає українська пісня. Упав він жертвою червоного наїзду на Україну, розстріляний большевиками.

Новочасну українську музику характеризує більша ріжнородність музичної творчости; побіч вокальної музики розвивається на велику скалю інструментальна музика, побіч дотеперішного напрямку, що так скажемо, народницького, який почавши від Лисенка черпав своє натхніння в елементах народної пісні, маємо вже теж композиторів, що орієнтуються на клясичну музику аж до представників найскрайнішого напрямку. Річ природна, вони відривають українську музику від її елементу фолькльористичного та наближують до чужих модерністів.

Цей останній напрямок особливо сильний на Великій Україні по світовій війні, на що зложилися не тільки політичні обставини, як большевицький інтернаціоналізм та революційний патос, що огортав поважні шари східно-українського громадянства, але також поява серед українського музичного світа композиторів неукраїнського походження, у яких не було такого сентименту до українського фолькльору, який стрічається тільки в українця з роду.

Всежтаки це таланти великі, з великою ініціятивою та дужим розмахом та їх праця таки збагатила український музичний доробок. Найрадикальніший з них та найбільше новочасний щодо техніки та виразу це Б. Лятошинський, автор численних інструментальних творів та більше знаний зі своєї опери „Золотий Обруч", де вже навязує контакт з українським культурним процесом. Другий це Л. Ревуцький, автор композицій інструментальних та вокальних стоїть спершу під впливом композиторів переважно російських, одначе ті впливи згодом в огні сильної музичної індивідуальности перетоплюються з українськими народними елементами в модерний український стиль. Третій із цеї великої трійці це В. Косенко, автор інструментальних та вокальних творів великої форми як Лятошинського та Ревуцького. 2

Іншу ґрупу українських музик на Великій Україні творять П. Козицький та М. Вериківський; хоч і вони культивують більші форми, одначе їх вага в мініятурах інструментальних та вокальних.

Це тільки найважніші імена, та побіч них десятки менших, що у своїй творчости представляють правдиву мозаїку напрямків та перехрестних впливів. Цей більший та всестороннійший розмах українського музичного життя Східної України дасться пояснити не тільки традиційно вищою музичною культурою у Східній Україні, ніж у Західній. Друга причина лежить у тих обставинах, що в перших десяти літах лекшого большевицького режіму та в добі так званої українізації повставали українські фільгармонії, музично-драматичні інститути, державні капелі, а це все давало пригожу почву до розвою музичних талантів. В кількох останніх роках життя Східної України так було відгороджене китайським муром від Західної України, що годі щонебудь позитивного сказати й про музичне життя на тім материку України. Можна тільки пропускати, що так як в ділянці літератури, науки, виховання так само в ділянці музики пішов протинаціональний, протиукраїнський, русифікаційний та обєдинительний курс.

Великим музичним талантом в Західній Україні що лучить немов молодшу ґенерацію українських музик зі старшою з доби Лисенка це Ст. Людкевич. Він старається вивисти українську музику на широкі світові шляхи, тому навязує до західних романтиків (Шопена, Мендельзона, Ґріґа). У своїх великих вокально-інструментальних творах як на приклад „Стрілецька Рапсодія" та „Кавказ" стає основником великого монументального стилю в українській музиці.

Молодші та наймолодші композитори збогачують українську музику передовсім інструментальними творами в ділянці фортепіяновій, камерній, симфонічній а навіть оперовій. Переносять вони на український ґрунт новочасні зразки композиторської техніки. Найсильнішу ґрупу творять музики виховані в праськім музичнім осередку як В. Барвінський, Н. Нижанківський, М. Колесса та З. Лиско. Найвизначніший поміж ними В. Барвінський автор численних композицій фортепіянових, симфонічних, симфонічно-вокальних а також вокально-хорових та сольових, найкращий його твір „Українська Рапсодія". Найрадикальніший з них М. Колесса, що менше послугується готовими продуктами народної пісні, тільки творить в дусі народної пісні. Його твори оперті на мотивах лемківських, в останнім часі й гуцульських вельми оригінальні.

Окремо стоїть А. Рудницький, вихованок берлінського музичного осередка, автор творів фортепіянових, камерних, симфонічних та сольоспівів та других. По думці В. Барвінського, Рудницький поминає національний елемент, чи власне відриває націнальну пісню від її фолькльоричних ціх та намагається зблизити українську музику з крайніми течіями та тенденціями чужих модерністів. Ця характеристика спід пера заслуженого українського музики В. Барвінського відноситься мабуть до першого періоду його творчасти (перед 1934 р.(; в останніх часах дав А. Рудницький теж твори, що виразно навязують до українського фолькльору (Пісня про Почаївську Богоматер).

До молодших західно-українських музик належить музичний консерватист Б. Кудрик, що у своїх інструментальних та вокальних творах старається кинути поміст поміж український музичний е-елементами та клясичною музикою Західної Европи.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Згода, від. 210, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в суботу, 12. грудня, в год. 8. ввечір, в гали 3392 Іст Тремонт Еве. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо вибрати урядників на рік 1943. — С. Завадовський, предс.; Т. Давидів, кас.; Франко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 12. грудня, в год. 8. ввечір, під ч. 30 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на час і полагодити біжучі справи, а особливо взиваємо довґуючих членів вирівнати свої вкладки, щоб можна замкнути рахунок для контролі перед річними зборами. — Ів. Серединський, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори 204 відділу відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. На ті збори мають обовязково прийти всі члени відділу та вирівнати залеглі й біжучі вкладки, щоби уряд мав змогу приготовити докладний фінансовий звіт на річні збори, які відбудуться 26. грудня. — Е. Ляхович, предс.; М. Близнак, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13. грудня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали при Мортон ул. Уряд просить всіх своїх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Відділовий уряд і контр. комісія будуть здавати справоздання з цілого року. Обовязком кожного члена є хоч раз на рік прийти та вислухати справоздання. Напоминаємо довґуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свої залеглі довги, щоб було лекше новому урядови провадити книжки на наступний рік. — За уряд: В. Кузьма, предс.; С. Стойко, кас.; В. Салабув, фін. секр.; М. Сороколіт, рек. секр.

АЛТУНА, ПА. — **Річні збори** Бр. Неп. Зач. Пр. Богородиці, від. 145, відбудуться 13. грудня, в годині 4. пополудні, в церковній гали. Просимо всіх членів прийти на збори. — Уряд.

КОТСВІЛ, ПА. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13. грудня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Контр. комісія здасть своє справоздання за 6 місяців, а відтак буде вибір уряду на рік 1943. Просимо членів хоч раз на рік прийти, вислухати справоздання і вирівнати свої вкладки та вибрати уряд. — За уряд: М. Пик, предс.; М. Маскула, кас.; М. Кобилянський, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 30. листопаду 1942 помер у 58 році життя в Озон Парк, Н. Й.,

АНТІН КАРПОВИЧ,

член Тов. Вільна Україна, від. 200 У. Н. Союзу.

Покійний походив із села Різдвяни, повіт Теребовля, Західна Україна. Вступив до У. Н. Союзу і до Товариства 1916 року. Покійний був добрим членом. Оставив у смутку 4 дітей: 2 сини Евгена і Юліяна та 2 дочки Олену і Анну, одну внучку Катерину, одного зятя Григорія Шнеп, дві невістки Елевелин і Катерину, шваґра Е. Крих і шваґрову Марію. Похорон відбувся 3. грудня з дому жалоби до катол. церкви св. Єлисавети, а опісля на цвинтар св. Івана в Озон Парк, при участи членів, родини і знайомих.

В. Й. П.! В. Варгуль, секр.

Дня 4. грудня 1942 помер у 48. році життя

ВАСИЛЬ ЗАЯЦЬ,

член відділу 374 У. Н. Союзу в Бостон, Масс.

Покійний походив із села Владичин, повіт Тернопіль, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступив у 1934 році. Покійний був добрим членом і працівником в організації. Полишив одного сина Петра, котрий служить в американській армії. Похорон відбувся 7. грудня 1942, при участи сина, рідні і членів відділу 374.

В. Й. П.! Василь Пантелюк, секр.

Тарзан ч. 683. Зуби льва.

До цього часу Тарзан якось давав собі раду з львом, обороняючись від його нападів. Але обороною він не міг перемогти льва.

Він мусів сам перейти в напад, щоб вийти переможцем з того смертельного змагу. А лев, зірвавшись на ноги знов пустився до Тарзана.

Лев думав, що Тарзан знов в останній хвилині відскочить на бік. Але тепер Тарзан змінив тактику і кинувся просто в обійми льва.

Лев із здивування заревів. Він думав, щось ось має противника в своїй силі. Не чекаючи, він розвалив пащеку і хотів нею схопити Тарзана.